

Zpráva o šetření ve věci zápisu zkratky zahraničního akademického titulu do občanského průkazu

Pan A., nar. X. X. XXXX, bytem YYYY (dále „stěžovatel“), podal podnět směřující proti Magistrátu města Ostravy a Krajskému úřadu Moravskoslezského kraje, protože i přes podanou stížnost nedosáhl toho, aby mu Magistrát města Ostravy zapsal zahraniční akademický titul *Master of Sciences* do občanského průkazu ve zkratce.

Šetřila jsem, zda Magistrát města Ostravy a Krajský úřad Moravskoslezského kraje postupovaly ve věci zápisu zkratky *MSc* do občanského průkazu stěžovatele v souladu s právními předpisy a principy dobré správy.

A. Shrnutí závěrů

Šetřením jsem dospěla k závěru, že Magistrát města Ostravy a Krajský úřad Moravskoslezského kraje nepochybily.

Způsob zapisování zkratk titulů získaných studiem na zahraničních vysokých školách právní řád České republiky neupravuje.

Magistrátu města Ostravy nemohu vytýkat, že titul získaný studiem na zahraniční vysoké škole nezapsal stěžovateli do občanského průkazu ve zkratce, není-li zkratka titulu uvedena na zahraničním diplomu, resp. na uznávacím osvědčení vydaném českou vysokou školou.

B. Skutková zjištění

Stěžovatel dokončil v roce 2016 studium na *University of Bedfordshire* ve Velké Británii. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (VŠB-TUO) uznala rozhodnutím ze dne 14. 11. 2017, že získané vzdělání je rovnocenné vzdělání získanému studiem na vysoké škole v České republice, a vydala o tom osvědčení, v němž uvedla, že držitel dokladu je oprávněn užívat zahraniční akademický titul *Master of Sciences*. Stěžovatel se dostavil začátkem roku 2018 na Magistrát města Ostravy a požádal o zapsání titulu zkratkou *MSc* do občanského průkazu. Magistrát to odmítl s tím, že pro zapsání zkratky titulu je nutné mít zkratku uvedenu v originále diplomu a následně v osvědčení. Podle vyjádření Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, které magistrát obstaral, vysoká škola v České republice na osvědčení uvádí autentické znění titulu, jak je uvedeno v zahraničním diplomu. Stěžovatel se obrátil na Ministerstvo vnitra a dozvěděl se, že zkratky *MSc* a *MSc.* jsou již zavedeny v číselníku titulů. Stěžovatel korespondoval s Univerzitou v Bedfordshire, která mu sdělila, že má předdefinované vzory diplomu a pouze ty může používat. Obrátil se i na VŠB-TUO, která mu sdělila, že není-li zkratka titulu uvedena na zahraničním diplomu, nemůže ji uvést na osvědčení. Stěžovatel vyhledal na internetových stránkách Univerzity v Bedfordshire, že absolventi oboru, který vystudoval, používají zkratku *MSc*. Na naše doporučení podal stížnost k rukám tajemníka Magistrátu města Ostravy, který mu odpověděl, že správní orgán příslušný k vydávání občanských průkazů nemá oprávnění k tomu, aby rozhodl, jaký titul nebo zkratku je občan oprávněn používat. Stěžovatele jsme vyzvali, aby požádal o prošetření způsobu vyřízení podnětu krajský úřad. Stěžovatel podnět

doplnil o sdělení Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, dle něhož je oprávněn užívat titul *Master of Sciences*, nikoli ve zkratce *MSc*, neboť tato zkratka není na osvědčení vydaném VŠB-TUO.

Při šetření jsem zjišťovala, jaká je obecně rozšířená správní praxe. Od Ministerstva vnitra jsem vyžádala číselník titulů, zapisovaných do občanských průkazů. Číselník obsahoval k 10. 10. 2018 celkem 342 titulů, resp. zkratk titulů a vědeckých hodností, mezi jinými *MSc.*, *M.Sc.*, *MSc*, *Master of Science* a *Master of Sciences*. Podle sdělení ředitele odboru správních činností Ministerstva vnitra je podkladem, na jehož základě Ministerstvo vnitra zahrne zahraniční titul a jeho případnou zkratku do číselníku, osvědčení o uznání vysokoškolského vzdělání vydávané Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy či příslušnou vysokou školou a diplom, vysvědčení nebo obdobný doklad vydaný zahraniční vysokou školou. Pokud je v těchto dokumentech zkratka uvedena, do číselníku se zavede, pokud není, zapíše se titul pouze v plném tvaru. Podle ředitele odboru správních činností Ministerstva vnitra není způsob zapisování zkratk titulů získaných v zahraničí stanoven žádným právním předpisem.

C. Právní hodnocení

I pro zápis zahraničních akademických titulů a jejich zkratk do občanského průkazu platí, že státní moc lze uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.¹

Právní úprava, kterou se správní orgány musejí řídit, je v tomto případě poměrně kusá. Podle zákona o občanských průkazech *[n]a žádost občana lze do občanského průkazu zapsat označení absolventa vyšší odborné školy, akademický titul, stavovské označení, jiný titul absolventa vysoké školy, označení „docent“ nebo „profesor“ (dále jen „titul“) nebo vědeckou hodnost. Titul nebo vědecká hodnost se uvádějí ve zkratce, pokud je stanovena zvláštním právním předpisem.*²

Oním zvláštním předpisem je zákon o vysokých školách³. Pokud jde o absolventy studia v magisterských studijních programech, zákon o vysokých školách uvádí celkem sedm akademických titulů, včetně zkratk, přičemž u všech výslovně stanoví, že se uvádějí před jménem.⁴

Zákon o občanských průkazech stanoví náležitosti žádosti o zápis titulu: *„Žádá-li občan o zápis titulu nebo vědecké hodnosti, které doposud neměl zapsané v občanském průkazu, je povinen předložit doklad o jejich získání. V případě, že občan získal vyšší odborné vzdělání, vysokoškolské vzdělání a příslušný titul na zahraniční vysoké škole, je povinen předložit doklad o uznání vysokoškolského vzdělání a příslušného titulu.“*⁵

1 Viz ustanovení čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

2 Ustanovení § 3 odst. 5 zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů.

3 Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

4 Jedná se o zkratky: Ing., Ing. arch., MUDr., MDDr., MVDr., MgA., Mgr. – viz ustanovení § 46 odst. 4 zákona o vysokých školách.

5 Ustanovení § 7 odst. 2 zákona o občanských průkazech.

O titulech a zkratkách není v části zákona o vysokých školách, která se týká uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání⁶, zmínka. Zákon o vysokých školách sice v jednom svém ustanovení⁷ zmiňuje „mezinárodně uznávaný titul“, avšak nespécifikuje, co se tím rozumí. Odpověď na otázku, které akademické tituly jsou, alespoň v rámci Evropy, mezinárodně uznávané a jaké mají zkratky, nedává ani evropské právo.⁸

Z vyjádření ředitele odboru správních činností Ministerstva vnitra a zasláního číselníku titulů zapsaných do občanského průkazu je zřejmé, že správní praxe vychází žadatelům vstřícně a neuplatňuje příliš striktní výklad zákona o občanských průkazech, dle něhož by byl možný jen zápis zkratky českého akademického titulu, protože zápis zkratk zahraničních akademických titulů není stanoven žádným právním předpisem. Za ještě přípustný rozšiřující výklad zákona o občanských průkazech považuje praxe zápis zkratky titulu, je-li uvedena na předložené cizozemské veřejné listině, resp. na uznávacím osvědčení vydaném českou vysokou školou nebo Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. K tomu je třeba dodat, že česká vysoká škola a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy nemohou absolventovi zahraničního magisterského studia uvést v uznávacím osvědčení český akademický titul, protože je k tomu zákon neopravňuje.

Nejsou-li zkratka titulu a způsob jejího zápisu zřejmé z veřejné listiny vydané zahraniční vysokou školou, česká vysoká škola či Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je nemohou v uznávacím osvědčení „dotvořit“, a nemohou ani rozhodnout o přiznání odpovídajícího českého akademického titulu.

Jestliže stěžovatel nemá na dokladu o absolvování studia na *University of Bedfordshire* uveden získaný titul *Master od Sciences* též ve zkratce, nelze tento titul zapsat ve zkratce do občanského průkazu. Stěžovatel nebyl postupem správních orgánů poškozen. Kdyby požadoval zápis titulu *Master of Sciences*, Magistrát města Ostravy by mu tento titul do občanského průkazu zapsal. Jakkoliv požadavku stěžovatele na zápis získaného titulu ve zkratce *MSc* rozumím, neshledala jsem v odmítnutí tohoto požadavku porušení právních předpisů a principů dobré správy.

Nad rámec šetření postupu správních orgánů uvádím, že podle dřívější právní úpravy uznávání zahraničních dokladů o vysokoškolském studiu vysoká škola nebo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy při uznání zahraničních dokladů (nostrifikaci) rozhodly též o přiznání odpovídajícího českého akademického titulu.⁹

Domnívám se, že současná právní úprava v zákoně o vysokých školách vytvořila nepřehlednou a absurdní situaci, jejímž důsledkem je nejen více než 300 nejrůznějších titulů a zkratk titulů¹⁰ zapsaných do občanských průkazů českých státních občanů, ale

6 Ustanovení § 89 a násl. zákona o vysokých školách.

7 Ustanovení § 60a zákona o vysokých školách „Vzdělávání v mezinárodně uznávaném kursu“.

8 Např. směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. září 2005, o uznávání odborných kvalifikací.

9 Ustanovení § 25 odst. 2 zákona č. 172/1990 Sb., o vysokých školách.

10 Z číselníku uvádím pro ilustraci několik titulů a zkratk: „*magister inzynier ogrodnictwa*“, „BABA“, „*INSINÖÖRI*“ (dle překladatele Google finsky inženýr).

také rozpaky, jak absolventy zahraničních magisterských studijních programů správně oslovovat¹¹ a zda zkratku titulu psát před jméno, anebo za příjmení¹².

Za účelem nalézt možná východiska ze současné poněkud chaotické situace jsem se rozhodla iniciovat jednání vedoucích příslušných odborů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva vnitra.

Šetření končím podle § 17 zákona o veřejném ochránci práv. Zprávu zasílám stěžovateli, dále tajemníkovi Magistrátu města Ostravy Ing. Břetislavu Gibasovi, řediteli Krajského úřadu Moravskoslezského kraje Ing. Tomáši Kotyzovi, řediteli odboru správních činností Ministerstva vnitra JUDr. Zdeňku Němcovi a také ředitelce odboru vysokých škol Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy Mgr. Karolíně Gondkové.

Brno 30. ledna 2019

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)

11 V případě titulu „*Magister of Sciences*“ nebo „*Magister of Science*“ je odpovídajícím českým titulem patrně jak magistr, tak inženýr, a to v závislosti na zaměření absolvovaného magisterského studijního programu.

12 Ústav pro jazyk český na svých internetových stránkách {Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, Internetová jazyková příručka, Zkratky titulů a hodnotí [cit. 20. 12. 2018]. Dostupné z <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=782>} uvádí, že zahraniční tituly nikde soustavně popsány nejsou; způsob jejich psaní není zcela jednotný, kolísá hlavně (ne)psaní teček a mezer po tečce. Ve většině případů tyto tituly píšeme po čárce za příjmením.